Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыҥҥы 15 күнүттэн тахсар

№59 (4482) | 1974 сыл. Ыам ыйын 14 күнэ | Сыаната 2 харчы

ОПТУОРУННЬУК

ССКП КИИН КОМИТЕТЫГАР УОННА ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

ССКП Киин Комитета уонна Һыҥы хаамчыйыыта дьаһаллар ССРС Министрдэрин Совета «1974 сылга үүнүүнү хөмүйуунну уонна тыа хаһаайыстыбатын бородууктуларын соротуопкалаатыгар уураары ылыммыттар.

ССТА.

КУОТАЛАҺЫЫ КЫАЙЫЫЛААҔА

ССКП обкома, Саха АССР Министрдэрин Совета, профсоюстар Саха уөбүлэстээҕи советтара уонна ЫБЕСЛКС обкома республика промышленноһун, тутуутун, транспорун, нэһилиэнньэни хаамчыйыыта предприятиедарын, совхозтарын уонна колхозтарын коллективтарын 1974 сыл бастакы кварталыгаары социалистическай куоталаһыыларын түмүктэрин дьүүллэстиилэр.

Кварталлааҕы биллааннарын уонна социалистическай обязательстибэлэрин сиһиллээхтик толорбут хаһаайыстыбалар бастахы болохторугар **биһиги ороЙуомнут Эрилик Эристиин аатынан колхоһа** киирбиттэ. Бу хаһаайыстыба куоталаһыы кыайыылаагынан наадыйыыга итэҕэннэ сылдьар Кыһыл знамялы ыллар, республика Бочуотун кинигэтигэр тахсар чиэстэҕэ.

Ленин аатынан колхоз Одьулууннаағы учаастагын үрдүк үүнүүтүн звенотун СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

Биһиги, Ленин аатынан колхоз Одьулууннаағы учаастагын үрдүк үүнүүтүн звенотун механизатордара, төхсүс пятилетка төрдүс, түгааҕы сылыгар сиртэн туруктаах үүнүүнү ылар уонна киниини соротуопкалаһыны албэтэр иһин Бүтүн Союзтаағы социалистическай куоталаһыыга киирэн турабыт, ССРС төхсүс мигирдээх Верховнай Советтын бырабаһын көрсө маҥнай үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлистибэҕэ ылынабыт:

— **саайскы сиһи саптарыытын, почваны оҥорууну уонна туорахтаах культураны иһиини** 875 гектарга, ол иһигэр 70 гектарта күөх үүнээйини—**биэс күн устата**—кылгас агрономическай болдьоххо, **үчүгэй хаачыстыбалаахтык ыытарга;**

—**туорахтаах культураҕа** анаан ыһыллар 805 **гектартан** хас биирдиититтэн **ортотунан 8,5 центнер үүнүүнү ыларга,** оннук уойгайа валовойунан 6850 центнер бурдугу хөмүйэрга;

— **400 гектардаах баһыналаҕа минеральнай уоҕурдууну киллэрэргэ,** сыыс оту үтэрэ охсуһар сылгатан бурдук ото быгаатыгы кытта **400 гектарга чэпчэки бараһанан тараһыыны ыытарга;**

— **эрдэтээҕи паары** 603 гектарга ыытан, ССРС Верховнай Советын бырабарын көрсө—**бэс ыйын 16 күнүгэр бүтэрэргэ;**

— **паары обработкалааһыны сезон устата үс төгүл ыытарга;**

— **бурдун хөмүүруну кэнниттэн тута 143 гектарга** кылгас болдьоххо **хадьыамалы күһүнгү хорутууну ыытарга;**

—ыһыы кэнниттэн тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын **харайыыны** ылыммыт эбэһээтэлистибэҕит көрдөбүлэригэр сөп түбэһиннэрэн тэрийэхпит;

— саайскы ыһыыны кылгас агрономическай болдьоххо бүтэрэр түһүгэр **үлэ режимин, дьиссиплинаҕын ыытыахтаах тутуһуокпут;**

— **техникаттан уонна баһаартан сэрэхтээх буолуу** быраабылаларын хас биирдии механизатор толороруттэ ситиһиэхпит.

МЕХАНИЗАТОРДАР ААТТАРЫТТАН: звеновод— П. Е. ЯКОВЛЕВ, тракторист-комбайнердар—С. С. АРТЕМЬЕВ, Д. Д. ПИНИГИН, Н. А. АНТИПИН, трактористар—Г. М. СИБИРЯКОВ, В. В. РЯЗАНСКАЙ, А. А. СЕДАЛИЩЕВ.

ССКП РАЙКОМУГАР

ССКП райкомун бюрота Ленин аатынан колхоз Одьулууннаағы учаастагын үрдүк үүнүүтүн звенотун механизаторларын эбэһээтэлистибэлэрин киэҥник дьүүллэһиннин тэрийэллэригэр уонна звенохарыһын, агрегаттарыһан, бригадаҕа үлэһиттэриттэн туһаныллах эбэһээтэлистибэлэрин ыллыыларан толорторуоллоругар партия райкомун бюрота бары хаһаайыстыбалар партийнай тэриллэлэрин, колхозтар бырабыланыыларын, совхоз директорун эбэһиннэстэтэллэтэ.

Оройуон бааһыналарыгар

● **ПЯТИЛЕТКА ТӨРДҮС СЫЛЫН** саайскы ыһыытыгар Эрилик Эристиин аатынан колхозка 18 трактор икки сменаһан үлэлиир. Барыта 90 киһи кыттар, ити иһиттэн үс культурнай отуулаа 62 киһи хоно сылдьаллар. Колхоз механизатордара уонна бурдуту үүнээччилэрэ, бу ый 13 күнүгэр дылыйбыттар, сиҥэни саптарыыны 350, лущениелааһыны 233, саайскы хорутууну 87, туорахтаах культураны ыһыыны 198 гектарга ыыппыттар.

● **СУБУРУУСКАЙ АТЫНАН СОВХОЗКА** быйылгы саайскы ыһыыга 49 киһи, 13 трактор кыттар. Киниилэр үс культурнай отуулаа хоно сылдьаллар үлэлииллэр. Оттон шоферлар Б. А. Ефремов, комсомолец Яков Барашков баһыналарга сиэмэ бурдугун таһаллар.

Ыам ыйын 13 күнүгэҕэр тутуһан 690 гектарга сиэмэ саптарыллыбыт, 498 гектар сиргэ лущениеламмыт, 106 гектар катоктаммыт, 424 гектарга сиэмэ кутуллубут.

● **ЛЕНИН АТЫНАН КОЛХОЗ** бурдугу үүнээччилэрэ быдьаһыктаах күннэргэ олороллор. Пятилетка түгааҕар сылын ыһыытын күргүөмнээх үлэлэрэ сабаланнылар. Бу үлэҕэ быйыл барыта 68 киһи, 15 трактор, 2 автомашина, 6 сеялка, 2 лущильник турда. Ити иһиттэн 9 трактор икки сменаһан үлэлиир. Манна 13 №-дээх Одьулууннаағы СПТУ 30-ча үөрэнээччилэрэ эмиэ кытталлар.

Трактористар В. В. Рязанскай, Н. Н. Артемьев, Ф. Ф. Винокуров сиҥэни саптарыыга, комсомолецтар М. А. Антипин, Д. Д. Пинигин дуҥнилээһиккэ, М. М. Сидоров, И. П. Седалищев катоктааһыҥҥа, С. С. Артемьев ДТ-75 трактордыын үс сеялканы состорон, Г. М. Сибиряков, Е. В. Дьячковскай, А. А. Седалищев МТЗ трактордыын сиэмэни ыһыыга үлэлииллэр. Оттон шоферлар Б. А. Ефремов, комсомолец Яков Барашков баһыналарга сиэмэ бурдугун таһаллар.

Ыам ыйын 13 күнүгэҕэр тутуһан 690 гектарга сиэмэ саптарыллыбыт, 498 гектар сиргэ лущениеламмыт, 106 гектар катоктаммыт, 424 гектарга сиэмэ кутуллубут.

● **ПЯТИЛЕТКА ТӨРДҮС СЫЛЫН** саайскы ыһыытыгар Эрилик Эристиин аатынан колхозка 18 трактор икки сменаһан үлэлиир. Барыта 90 киһи кыттар, ити иһиттэн үс культурнай отуулаа 62 киһи хоно сылдьаллар. Колхоз механизатордара уонна бурдуту үүнээччилэрэ, бу ый 13 күнүгэҕэр дылыйбыттар, сиҥэни саптарыыны 350, лущениелааһыны 233, саайскы хорутууну 87, туорахтаах культураны ыһыыны 198 гектарга ыыппыттар.

● **СУБУРУУСКАЙ АТЫНАН СОВХОЗКА** быйылгы саайскы ыһыыга 49 киһи, 13 трактор кыттар. Киниилэр үс культурнай отуулаа хоно сылдьаллар үлэлииллэр.

● **БЫЙЫЛ** саас соҕуччу кэлбитинэн оройуон хаһаайыстыбаларга ыһыыга күргүөмнээхтик туруннулар. Онон Калинин аатынан колхоз бурдуту үүнээччилэрэ саайскы ыһыы үлэтин, урукку сылларга тэҥнэтэххэ, эмиэ эрдэ саҕалаатылар. Манна сиҥэни саптарыыга ыам ыйын 8 күнүттэн киирбиттэрэ.

Билигин ыһыы үлэтигэр 24 киһи, 12 трактор кыттар. Бэһээһиэнги туруктаах колхоз үрдүнэн 414 гектарга сиҥэни саптарыллыбыта, саайскы хорутуу 55 гектарга ыытыллыбыта 240 центнер хортуоппуй провизациланна. Туорахтаах культураны 24 гектарга тэрпиттэр.

Истиҥник өйөөһүн

Уокуруктааҕы быыбар иннинээҕи сүбэ мунньах

Ыам ыйын 8 күнүгэр Якутскай куоракка «Якутгражданпроект» институт кулуубугар Союз Советтарга быыбарга 422 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурук рабочайдар, сулуусаһааахтар уонна үлэһиттэр общественнай тэрилтэлэрин уопсай мунньахтарыттан таһаарыллыбыт представителлэрин быыбар иннинээҕи сүбэ мунньахтара буолла.

Уокурук представителлэрин быыбар иннинээҕи сүбэ мунньахтарын ССКП обкомун секретара Ю. Н. Прокопьев аста. Кини Союз Советтарга быыбарга 422 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурук представителлэрин быыбар иннинээҕи, уокуруктааҕы сүбэ мунньахтарга рабочайдар, сулуусаһааахтар, интеллигенция уопсай мунньахтарын уонна үлэһиттэр общественнай тэрилтэлэрэ талбыт представителлэрэ уокурукка киирэр бары 25 оройуоннартан толору кэлбиттэрин туһунан иһитиннэрдэ.

Уокуруктааҕы сүбэ мунньах кыттыылаахтара мунньах Бочуоттаах президиумугар ССКП КК Политбюротун састаабын улахаанык котоҕулаан, дохсун ытыс таһыныытынан талаллар.

Бастакы тыл Саллиги эмтиир Саха сиринээҕи научнай-чинчийэр институт партийнай тэрилтэтин секретарыгар медицинскэй наука кандидатыгар С. С. Гаврильева бэриллэр.

— Бу күннэргэ биһиги институппутугар, диэн этэ кини,—улахан котоҕуллуу, үөрүү буолла. Ол курдук, Союз Советтарга быыбарга 422 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурукка ССРС Верховнай Советын депутатыгар кандидатынан биһиги коллективпыт чилиэнэ, медицинскэй наука кандидата, институт хирургическай отделениетын старшай научнай үлэһита, Саха АССР үтүөлээх враһа КЛАРА ПАРФЕНЬЕВНА САМСОНОВА биир санаанан туруоруллунна. Былаас үрдүкү органыгар биһиги кандидатыттан представитель туруоруу—биһиги коллективпыт уонна Саха сирин доруобуйатын харыстабылын үлэһиттэрин бүттүүннэрин үтүөлэрин-оҥоһуун үрдүктүк сыаналааһын үтүө холобура.

Итиннэ салгыы таб. Гаврильева уокурук представителлэрин быыбар иннинээҕи сүбэ мунньахтарын кыттыылаахтарыгар К. П. Самсонова биографиятын билиһиннэрдэ. К. П. Самсонова 1928 сыллааххха педагог кэргэнигэр төрөөбүтэ, омугунан саха, партията суох. Кини Якутскайдааҕы медицинскэй училищены бүтэрэн баран, Мэгэ-Хаҥалас оройуонугар эмп пуунугар сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. Онтон 1955 с. Иркутскайдааҕы государственнай медицинскэй институту үөрэнэн бүтэрбитэ. Ити кэнниттэн кини сомай ыарахан үлэни итэҕэйбиттэрэ—хирург-врач буолбута уонна тыһыынчанан ыалдьар дьону операциялаан барбыта. Итиннэ ыла кини биһиги институппутугар ситиһиилээхтик 20-чэ сыл үлэлиир, билигин эмчиттэн республика биир биллиилээх хирурга буолла. 1963 сыллаахтан медицинскэй наука кандидата К. П. Самсонова уустук операциялары оҥорору баһылаабыта, кэнники уон сылга 500 кэриҥэ ураас ыарахан хирургическай операциялары оҥортоото. Билигин ыарыыһахтары хирургия көмөтүнэн эмтээһин боппуруостарын салгыы үөрэтэ сылдьар, уонтан тахса научнай үлэни бэчээттэттэ.

Араатар түмүгэр институт коллективын аатыттан 422 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурук бары быыбардааччыларын Клара Парфеньевна Самсонова кандидатуратын өйүүллэригэр уонна бэс ыйын 16 күнүгэр куоластарын киниэхэ бохтоохтук биэрэллэригэр ыҥырда.

Уокуруктааҕы быыбар иннинээҕи сүбэ мунньахха К. П. Самсонова кандидатуратын итиэннэ өйөөн, кинини туруорбут коллективтар ыыппыт представителлэрэ истиҥ тыллары эттилэр: Амакинскай экспедиция производственнай-техническэй отделын начальнига Н. А. Рудаков, Орто Халыма оройуонунааҕы ССРС 50 сыла аатынан совхоз прораба И. К. Винокуров, Чурапчы оройуонуттан кэлбит представитель, Саха АССР үтүөлээх враһа А. П. Михайлова, Депутатскай бириискэ электросварщига Н. К. Максимцев, ЫБСЛКС Аллайыахатааҕы райкомун иккис секретара М. М. Лебедева уо.д.а.

Сүбэ мунньах Саллиги эмтиир Саха сиринээҕи научнай-чинчийэр институт, Амакинскай экспедиция уонна Орто Халыма оройуонунааҕы ССРС 50 сыла аатынан совхоз коллективтара Союз Советтарга быыбарга 422 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурукка ССРС Верховнай Советын депутатыгар кандидатынан КЛАРА ПАРФЕНЬЕВНА САМСОНОВАНЫ туруорбуттарын биир санаанан өйүүр туһунан уураҕы ылынна уонна кини бу уокурукка баллотировкаланарыгар сөбүлэһиитин биэрбитигэр бэрдэстэ.

Маны таһынан сүбэ мунньах кыттыылаахтара 422 №-дээх Саха сиринээҕи Хотугу быыбардыыр уокурук бары быыбардааччыларыгар Ыҥырыы суруйан ылыннылар.

Быыбардыыр участоктар аһаалларыгар сөп түбэһиннэрэн бу уокурукка итэҕэллээх дьоннор талылыннылар.

БЫЫБАРЫ КӨРСӨ

Икки Кыһыл знамялаах

Пятилетка тутаах сылын түөрт ыйыгар Эрилик Эристиин аатынан колхоз Хадаардааҕы бириигэдэтэ былааннары үүтү валовой ыаһыныгар 147,4, биир ынахтан ыаһыныгар 132,6, эти государствоҕа туттарыыга 163, үүтү атыылааһыныгар 193, бөдөҥ ынах сүөһүнү, саҥа төрүөбү иитиигэ 100 бырыһыан толордо. Ааспыт сыл түһааннаах кэмнээҕэр үүтү валовой ыаһын 331 центнеринэн, биир ынахтан үүтү ыамы 73 кг элбээтэ. Үүтү туттарыы 235, эти атыылааһын 350 центнеринэн ордук.

Онон колхозка бириигэдэлэр икки ардыларыгар ыытыллар социалистическай куотаһыыга кыайыылааҕынан тахсан, бу бириигэдэ колхоз бырабылыанньатын уонна парткомун көһөрүүлэ сылдьар Кыһыл знамяларын хаһыс да төгүлүн илдьэ хаалла. Кини, оройуоҥҥа бириигэдэлэр, отделениелар, участоктар икки ардыларыгар ыытыллар социалистическай куоталаһыыга сыл түөрт ыйын түмүгүнэн бастаан, ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көһөрүүлэ сылдьар Кыһыл знамяларын эмиэ ылар чиэскэ тиксиэтэ.

Хадаарга биир ынахтан 100 кг үөһэ үүтү ыабыт 10 ыанньыксыт баар буолла.

Бириигэдэ үлэһиттэрэ ССРС Верховнай Советыгар быыбары көрсө үлэ бары көрдөрүүлэригэр сыл аҥардаах сорудахтарын толорон тиийэргэ сорукталаллар.

Н. ФЕДОРОВ.

● Политическай үөрэх дьыла түмүктэннэ

КЫҺАНАН ҮӨРЭННИЛЭР

Сиэбэс оройуонунааҕы уэлын уонна 3 №-дээх линейнай-техническэй сыах үлэһиттэригэр экономическай билии төрүттэрин үөрэтэр куруһуок бастакы сылын түмүктээтэ.

Программа быһыытынан барыта 17 занятие ыытылынна. Куруһуокка 25 киһи үөрэммититтэн 23-һэ үөрэхтэрин түмүктээтилэр, 2 киһи үлэттэн уурайан ситэ үөрэммэтэ. Истээччилэр бары кыһамньылаахтык үөрэннилэр, кинилэртэн ордук Д. Л. Ноговицын, П. А. Попов, Л. Д. Макарова, В. И. Макарова, Е. Е. Захарова, А. П. Попова, К. В. Аммосова активнайдык сырыттылар.

Түмүктүүр занятие эрдэ бэриллибит сорудах быһыытынан боппуруостарга эппиэттээһин бэрэбиэркэтин ыытылынна. Онно занятиеҕа кэлбит истээччилэр бары кыттан, туруоруллубут боппуруостарга сөптөөх эппиэттэри биэрдилэр. Ол эрээри куруһуок үлэтин итэҕэһинэн сороҕ истээччилэр өттүлэриттэн занятиелары көтүтүү баара буолар. Холобур, Е. Е. Монастырев сыл устата үс эрэ занятиеҕа сырытта.

Кэлэр үөрэх дьылыгар куруһуок истээччилэрэ салгыы үөрэниэхтэрэ. Маны таһынан быйыл үөрэххэ хабыллыбатах уонна үлэҕэ саҥа киирэр үлэһиттэргэ бу куруһуогу бастакы сылын программатынан эмиэ тэрийиэххэ сөп.

М. ГАБЫШЕВ,
пропагандист.

М. ТИХОНОВ ЫСТАТЫЙАТЫН СЭҤЭЭРИИ

Ыанньыксыттар куоталаһыыларын тэрийиини тупсарыахха

Биһиги Субуруускай аатынан совхозпутугар, социалистическай куоталаһыы кэнники сылларга балачча кэхтээхтүк тэриллэр буолла. Оройуон хаһаайыстыбаларын, кинилэр участоктарын, бириигэдэлэрин кытта уонна совхоз иһинээҕи отделениелар куоталаһыыларын тэрийиини сэргэ, совхозпут Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун К. Байкалов аатынан уонна Алексеевскай оройуон П. Алексеев аатынан совхозтары кытта куоталаһыыга киирсэн үлэлиир.

Ити түмүгэр совхоз пятилетка үһүс, быһаарыылаах сылын балачча ситиһиилэрдээх түмүктээбитэ. Ичигэс сүөһүнү уотууга, төлөһүтүүгэ сорох үчүгэй көрдөрүүлэр бааллар. Быйылгы кыстыкка республика өрүс илин эҥэринээҕи хаһаайыстыбаларыгар ыҥырыы таһааран үлэлээбит. Оройуон хаһаайыстыбаларын социалистическай куоталаһыыларыгар быйыл бастакы квартал түмүгүнэн кыайыылааҕынан тахсан совхозпут ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көһөрүүлэ сылдьар Кыһыл знамятын ылары ситистэ.

Ол эрээри биһиэхэ производство сорох салааларыгар үгүс кыайа илик боппуруостар, быччымнаах итэҕэстэр бааллар. Итинэн сибээстээн, «Таатта» совхоз биллиилээх механизатора коммунист М.Н. Тихонов «Куоталаһыы кэлиҥҥигин хайдах үрдэтиэххэ сөбүй?» диэн аһаҕас суругун хаһыаттан ааҕан баран, производство таһаатын саҥа үрдүк кирбиилэрин ылыыга хамсатар күүһүнэн буолар үлэһиттэр социалистическай куоталаһыыларын тэрийиигэ бэйэм санааларбын этиэхпин баҕарабын.

Совхозпут үүтү ыаһыныгар оройуоҥҥа биир хаалан иһэр хаһаайыстыбанан буолар. Ону маанньыктан да көрүөххэ сөп. Совхоз малдьыы Эрилик Эристиин аатынан колхозтан ынаҕа 700-тэн тахсанан элбэх. Ол үрдүнэн 1973 сылга валовойунан бу колхоз ыабыт үүтүн эрэ сабаны, оттон биирдии ынахтан ити колхозтан 408 килограмыннан аҕыйах үүтү ылбыппыт. Бу улахан хаалыы ис кыаҕы тэрээһинэн ситэ туһаммат буолууну көрдөрөр. Өскөтө совхоз ыанньыксыттара эриликтэр курдук элбэх үүтү ыабыттара буоллар, былырыын 240 тонна үүтү эбии ыан государствоҕа атыылыа этибит.

Бу хаалыы сүрүн биричиинэтэ туохханый? Бастатан туран, ыанньыксыттар үлэлэрин көдьүүстээр социалистическай куоталаһыы кэтимэхтиин, мөлтөхтүк тэриллэрэ буолар. Ыанньыксыттар биирдиилээн курахтаһыылара тэриллэ илик. Холобур, биһиги Хатылы отделениетын сүөһүтүн үлэһиттэрэ Болтоҥо уонна Соловьев отделениелары сүөһүтүн үлэһиттэрин кытта уопсай эрэ куоталаһабыт. Ити иһигэр фермалар уонна биирдиилээн ыанньыксыттар бэйэлэригэр үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэлэри ылынан туран ааттаан-суоллаан ыҥырсан куоталаһыылара суох. Маны ким эмэ тэрийиэхтээх, кэтээн көрүөхтээх этэ. Ол кыаллыбат. Оттон хайа ыанньыксыт эбэтэр ферма старшайа ханнык сылоттуунан бэйэтигэр дуогабар суруйан куоталаһыыны көдьүүстүү хайна барыаҕай? Отделение партийнай тэрилтэтэ, профсоюз местксома, специалистар биһиэхэ этиилэрин, биирдии үлэһиттэн куоталаһыыны тэрийиллэрэ тоҕо сатаммат буолуой! Очвоҕо ким кими уонна ханнык фермалары кытта куоталаһарын чопчу билэн, онно бастыыр иһин охсуһуу, дьулуур күүһүрүөх этэ.

Соторутаабыта биһиги Эрилик Эристиин аатынан колхозка баран опыт атастаһан, элбэҕи билэн-көрөн кэллибит. Онно колхоз парткома, партийнай уонна комсомольскай тэрилтэлэрэ колхозтаахтар куоталаһыыларын үчүгэйдик тэрийэллэрин улаханнык биһирээтибит уонна бэйэбитигэр кинилэр опыттарын батыһан куоталаһыы тэрээһинин тупсарарга сорукталаммыбыт. Мин быйыл ынаҕым аҕыстан 1700 килограмм үүтү ыырга ылыммыт эбэһээтэлистибэбин хаттаан көрүнэн, иккилии тыһыынча килограмм үүтү ыырга хардары былааны ылынан улахан эппиэттээх үлэҕэ туруннум. Ити курдук П. Ф. Кривошапкина түҥүй тиҥэһэлэртэн эмиэ иккилии тыһыынча килограмм үүтү ыырга эбэһээтэстэннэ.

Билигин — совхозпут иһигэр ыанньыксыттар бастакы кварталлаах түмүктэрэ таһаарыллыбакка, ким кими кытта куоталаһара быһаарыллыбакка турар. Атын хаһаайыстыбалар курдук, биһиэхэ эмиэ орто оскуоланы бүтэрбит үгүс ычатар ыанньыксытынан, ньирэй көрөөччүнэн үлэлииллэр. Кинилэр истэригэр аналлаах чопчу курахтаһыы эмиэ тэриллибэт, үксүн уопсай эрэ эбэһээтэлистибэ ылыналлары куоталаһыы ыыталлар. Маныаха ЫБСЛКС райкома, магнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэр ычат производственнай үлэтин, общественнай олоххо кыттыытын, культурнай сыһыаннаһыын хабан коллективынан уонна биирдиилээн куоталаһыытын тэрийэллэрэ уонна ону ый аайы түмүктээн иһэллэрэ наада.

Куоталаһыы көдьүүстээх буолуутун тэрийэр үлэ быһаарар. Биһиэхэ ити оттуунэн сыллара ахсын үгүс итэҕэстэр тахсаллар, Холобур, ааспыт сайын отделениебыт салалтата бостууктары сүүмэрдээһиҥҥэ сөптөөх болҕомтону уурбатаҕыттан Хаҥас Эбэҕэ, онтон да атын фермаларга эбэһээтэлистибэни толоруута бостууктар мөлтөхтүк үлэлээбиттэрэ мэһэй буолбута. Ону тэҥэ сааскы, сайыҥҥы кэмҥэ эбии аһылыгы дэлэйдик оҥорууга сөптөөх усулуобуйа тэриллибэтэҕэ. Маны быйыл хатылаан таһаарбат наада.

Биһиги фермабыт үлэһиттэрэ М. Н. Тихонов хаһыатынан аһаҕас суругун бука бары кэрэхсээтилэр. Социалистическай куоталаһыыны тэрийиигэ баар итэҕэстэри туоратан, чуолаан ыанньыксыттар куоталаһыыларын киэҥник тэрийэн, пятилетка тутаах сылыгар совхозпут үүтү ыаһыныгар саҥа үрдүк көрдөрүүлэри ситиһиитин хааччыйыы биһиги сүрүн сорукпутунан буолар.

В. ДОРОГУНОВА,
Субуруускай аатынан совхоз ыанньыксыта, ССКП райкомун бюротун чилиэнэ.

Народнай хонтуруол страницата

Маасса хонтуруоллуур

Һаһыат общественнай редакциятын аналлаах таһаарыыта. № 4 (26)

Контролердар ыһыыга соруктара

Пятилетка төрдүс, түтаах сылыгар оройуон колхозтара уонна совхоһа сааскы ыһыыны 5441 гектарга ыытыахтара, бу ааспыт сылладаар 200 гектарынан эбэх.

Быйылгы ыһыыны ахааарыыга сорох мэрэхаттар үөскээтилэр. Ол курдук, ыһыы сирин кээмэйэ биллэрдик улаатарын таһынан, сүөһүгэ ураах үрэхтэртэн оту маассабайдык тиэйиинэн сибээстээн техника алдьаныыта үгүстүк таҕыста. Техниканы өрөмүөннээһин үлэтэ хойутаата. Ыһыылар сир 17 быраһыанныгар, 822 гектарга сааскы хорутуу ыытыллыахтаах.

Народнай хонтуруол комитета сааскы ыһыыга народнай контролердар соруктарын туһунан боппуруоһу көрдө уонна хонтуруол бары группаларын хаһаайыстыбалар агрономнарын, бирикэдьииирдэрин уонна механизатордарын кытта ыкса сибээстээн баар ытырдэстэрэ туоратыыга көмөнү, хонтуруолу күүһүрдүүлэригэр сорудахтаата. Улахан болҕомтону ыһыыга үлэлиэхтээх бары техниканы бэлэм оҥорон, ыһыы практическай үлэтин бэрт түргэнник саҕалааһыныгар уурууллуохтаах. Быйыл синик иһин охсуһуу быһаарар суолталаах ылар. Ол иһин бааһыналары күнүскэ көрүйэн көрөн, бириэмэтин куоттарбакка ыһыылар бааһынаҕа бырыыгыар тиити спинтарыыны ыытыы булгуччулаах. Сиэмэни ыһыыга бэлэмнээһин, техниканы икки сменанан тохтоло суох үлэлэтии, үлэ тэрээһинин уонна дьиссипилинэтин боппуруостара болҕомто киинигэр туруохтаахтар.

Ыһыы үлэлэрин кытта сэргэ паары көтөҕүүгэ, бааһына бүтэйин сабыыга, күөх ыһыыны уонна хортуоппуйу олордуу үлэлэрин бириэмэтигэр ыытыыга народнай контролердар улахан болҕомтолорун уурууохтаахтар. Ааспыт сылларга ити үлэлэр наһаа хойутатыллан, бэс ыйыгар ыытыллаллара. Быйыл итинник хатылааһын таһаарыллыа суохтаах.

Народнай хонтуруол группаларын ыһыллыбыт бааһыналар кээмэйин комиссиянан мээрэйдээн тутан чуолкайдыылларыгар уонна ыһыы үлэтэ бүтүөр диэри биирдиилээн тракторнай агрегаттарынан контролердары сыһыаран үлэлэтэллэригэр сорудахтанна.

НАРОДНАЙ КОНТРОЛЕРДАР КЭТЭХТЭН СЕМИНАРДАРА

Бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри хайдах ыытыахха сөбүй?

Туһааннаах уураахтар, дьаһаллар уонна былааннар туолууларын хонтуруоллааһын бэрэбиэркэтэ суох ыытыллыбат. Ол иһин народнай хонтуруол постарын, группаларын үлэлэрин сүрүн көрүҥүнэн бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри ыытыы буолар.

Бэрэбиэркэлэр ыытыллаллар: партия, правительство уураахтарын, партия райкомун бюротун, пленумнарын уураахтарын, райсовет исполкомун быһаарыыларын, народнай хонтуруол комитетын уонна олохтоох партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай органнар уураахтарын, дьаһалларын толоруутун.

Бэрэбиэркэлэр көрүҥнэрэ: маассабай бэрэбиэркэлэр — хаһаайыстыба, оройуон, республика, дойду үрдүнэн ыытыллаллар. Холобур, общественнай сүөһү кыстыгар, сааскы ыһыыга бэлэмнэниигэ, техника үлэтигэр, ис резервэни, материальнай ресурсалары туһаныыга, о.д.а. боппуруостарга. Бу бэрэбиэркэлэр, көрүүлэр сыл устатыгар барыахтарын сөп. Сорох хаһаайыстыбалары, тэрилтэлэри хабан чопчу боппуруостарга **тала сылдьан бэрэбиэркэлэр** уонна туспа биир коллектив, биир объект үлэтигэр эбэтэр киирбит үҥсүүлэри, сигналлары бэрэбиэркэлээһиҥҥэ **биир тэгүлээх бэрэбиэркэлэр** ыытыллаллар. Маны таһынан подотчеттаах үлэһиттэргэ (продавецтарга, кассирдарга, кладовщиктарга, о.д.а.) **эмискэччи бэрэбиэркэлэр** оҥоһуллаллар.

Маннык бэрэбиэркэлэр былаан быһыытынан уонна былаана да суох ыытыллыахтарын сөп. Онно маннык тэрийиллэ учуоттаныллыахтаах. Бастатан бэрэбиэркэ ыытыллар объегын уонна көрүҥүн таба быһаарыллыахтаах. Бэрэбиэркэни бардык эрэ диэн ыытар сатаммат, киниэ хайаан да туһуктээх буолуохтаах. Иккиһинэн, бэрэбиэркэни ыытар дьону, комиссия састаабын таба сүүмэрдэниллиэхтээх. Боппуруоһуттан көрөн 3—5 киһиттэн комиссия тэриллэр ордук. Онуоха активы, специалистары туһаныллыахтаах. Биһиэхэ сорохтор группа председателэ соҕотох эрэ ылтар, бу сыыһа. Комиссия чилиэннэригэр инструктаж бэриллэр, үлэ уопсай туругун, туһааннаах уураахтары, инструкциялары кытта билиһиннэриллэр. Бэрэбиэркэ хаһан, ханнык боппуруоска барарыгар ырдэттэн билларин таһаарыллар.

Бэрэбиэркэни ыытыы. Тэрилтэ, хаһаайыстыба салайааччыларыгар бэрэбиэркэ сыалын билиһиннэриллиэхтээх. Бэрэбиэркэни ыытааччылар наадалаах докумуоннары, бухгалтерскай даанньайдары ылан уонна билсиһэн бараннар бэрэбиэркэ ыытыллар объегар хайаан да сылдьаллар, дьону кытта бэсиэдэлэһэллэр, наадалаах туһаатаҕа суруктунан быһаарыылары ылаллар. Кылаабынайа, итэҕэс, хоромньу тахсыбыт биричиинэтин быһааран ону туоратарарга этии оҥоһуллуохтаах. Бэрэбиэркэ түмүгүнэн уопсай ыспыраапка эбэтэр акт оҥоһуллар, туһааннаах специалистары, үлэһиттэри ыҥыран олорон группа мунньаҕар дьүүллэһиллэр уонна уураах ылыллар. Сорох түбэлтэҕэ боппуруоһу группаҕа көрөн баран олохтоох партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай органнар көрүүлэригэр биэриэххэ сөп. Группа бэйэтин быраабынан туһанан, буруйдаахтарга административнай дьаһаллары ылар, эбэтэр туһааннаах органнарга эппиэтинэскэ тардарга этии оҥорор.

Хонтуруол группалара постарынан эбэтэр сектордарынан ыйга биирдэн итэҕэһэ суох бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри ыыталлара наадалаах. Киниэр үлэлэрин кэлбүтүнэ бэрэбиэркэлэри, рейдэлэри төһө систэмэлээхтик оҥороллоруттан уонна тахсыбыт итэҕэстэр биричиинэлэрин объективнайдык быһааран, ону туоратарга таба этиилэри, дьаһаллары ылалларыттан тутулуктаах. Ол иһин В. И. Ленин «Дьыала дьиҥнээх толуутун бэрэбиэркэлээһиҥҥэ — биһиги бары үлэбит, бары политикабыт төрдө манныаха, оссо тугэ маныаха эрэ буолар» диэн этиитин бары контролердар салалтаҕа ылыахтаахтар.

ЭКОНОМИКА БОППУРУОҺА

ИС КЫАХТАРЫ МУҤУТУУРДУК ТУҺАНЫАХХА

Пятилетка үс бастакы сылын оройуон үгүс хаһаайыстыбалара үлэ сүрүн көрдүгэрдигэр ситиһиилээхтик түмүктээтилэр, общественнай производство кэдьүүһүн балачча үрдэттилэр. Ол эрээри ис резервэлэри туһаныыга, кэмчилээһин режимин күүһүрдүүгэ КПСС XXIV съеһин уонна партия киин Комитетын Пленумнарын уураахтарыннан салайтаран тэрийэр үлэбитин тупсарбыппыт буоллар, ити көрдөрүүлэрбит оссо ордук буолуох этилэр.

Ааспыт сылга биһиги оройуоммут хаһаайыстыбаларыгар баар ис кыахтары ситэ туһаммат буолуу, общественнай баайга-дуолга төбө суох сыһыаннаһыы чахчылара үгүстүк таһаарыллыннылар. Ол курдук, сүөһү туһата суох кэннъуган элүүтэ, ынах маассабайдык кытараайыныа кыайан туоратыллыбата. Пятилетка үс сылын устата 3088 ынах сүөһү, 1154 сылгы өллө. Ити түмүгэр биир төбө ынах сүөһү 770, сылгы 270 солкуобайдаах дохуоту биэрэрэ сүтэриллиннэ. Оттон ааһардас 1973 сылга оройуон үрдүнэн уопсайа 811 ынах сүөһү, 227 сылгы туһата суох өлөн 685,6 тыһыынча солкуобайдаах ночоот таһаарылынна. Ити иһигэр Ленин аатынан колхозка 146,4 тыһ., Эрилик Эристиин аатынан колхозка 140,9 тыһ., Калинин аатынан колхозка 73,9 тыһ., Карл Маркс аатынан колхозка 51,7 тыһ., Субуруускай аатынан совхозка 272,7 тыһ. солкуобайдаах.

Ити тахсыбыт бодоҥ ночооттон материальнай эппиэтээх дьоннон тэлэрүү суумата олус кыра. Холобур, Ленин аатынан колхозка 2174, Эрилик Эристиин аатынан колхозка 4721, Калинин аатынан колхозка 3264, Карл Маркс аатынан колхозка 1669, Субуруускай аатынан совхозка 10271 солкуобайдаах эрэ ирдэбил оҥоһуллунна. Ити тахсыбыт ночоот 3,2 эрэ быраһыаныгар тэҥнэһэр.

Оройуон хаһаайыстыбаларыгар сүөһү учуота эмиэ мөлтөх туруктаах. Кээньуэн өлүүгэ киллэрбэккэ туран, «сүтүк» диэн ааттаан сүөһүнү 24 №-дээх отчуокка киллэрбэккэ «устан кэбиһэллэр». Аҕардас ааспыт сылга Ленин аатынан колхозка 39, Эрилик Эристиин аатынан колхозка 23, Калинин аатынан колхозка 2, Карл Маркс аатынан колхозка 5, Субуруускай аатынан совхозка 14 ынах уонна сылгы сүөһүнү итинник «уһуллулар». Холобур, Ленин аатынан колхоз Одьулууннааҕы учаастагыттан совхоз территориятыгар бааллара биллэр 5 соноҕоһу бухгалтерия туох да биричиинэтэ суох учуоттан устан кэбиспит. Карл Маркс аатынан колхозтан 5 сылгы Үөс-Алдан оройуонун диэки, биир Нуотараҕа аһыы туран сүтэн хааллар. Эрилик Эристиин аатынан колхозка сылгыһыт М. И. Луковцевка 7 сылгы итэҕэс буолбутун, сүтүккэ «устан кэбиспиттэр», материальнай эппиэтинэскэ тарда да сорумматахтар. Оттон совхоз Хатылытааҕы отделениетыгар 10 сылгы өлүгүн биирдэ көрөн акта оҥороллор, биричиинэтэ биллибэт, төлөбүрү олохтооботтохтор.

Учуот мөлтөҕүттэн иччитэ суох сүөһүлэр эмиэ көстүтэлииллэр. Ону ким дааҕаны булан ылбатаҕына, хаһаайыстыбалар бэйэлэригэр киирин оҥостор түбэлтэлэрэ эмиэ баар. Ленин аатынан колхоз Одьулуунааҕы учаастагар иччитэ суох икки тыһаҕас сыл тахсыбыттарын кэннэ, Эрилик Эристиин аатынан колхоз Хоптоотоопу бирикээдэтигэр 1972 сыл кыстыкка киириигэ 10 сүөһү тутуллубутун 1973 сылга, Калинин аатынан колхозка хаптаан кэлбиттэрэ биллибит 6 бороосукуну бэйэлэригэр киллэрбиттэр. Аны ынах уонна сылгы төрөөһүнүн тута учуоттаабакка, күһүн кэлэн ордук эбэх сүөһү ордоору гыныа диэх курдук киирин аахтатын оҥороллор. Холобур, Субурууускай аатынан совхоз бары отделениеларын сылгыһыттара кыстыкка киирэн баран биэлэрин саҥа төрөтөн киирин оҥостоллор. Соловьев отделениетыгар 19, Болтоҥоҕо 7, Кытаанахха 3, Сылаҥҥа 12 убаһа ордута нэстэн турар. Куһаҕаны талан эттэххэ, маннык учуокка киллэриллибэтэх убаһаларынан төһөлөөх кээньуэн өлүүнү уонна сүтүктэрин сабыныахтарай? Маннык эвэйиэйэ суох дьоннон тахсыан эрэ сөп.

Ынах кытараайыныа хаһаайыстыбаларга үгүс ночоөту аҕалар, төрүөх деловой тахсыытын сыл аайы намтатыыга тиэрдэр. 1973 сылга оройуон үрдүнэн 1331 ынах уонна тиҥэһэ кытараата, ити иһиттэн сантарыллыбыт сүөһүттэн 1259-һа. Хаһаайыстыбаҕа биир төбө кытараайыныа сылга биэрэр ночоото, учуонайдар ааҕыыларынан, Саха АССР-га 820 солкуобай. Ынахтан сылга ыанар үүтүн, төрүөҕүн, этин ортотун атыылаан сыанаҕа таһаардахха, ааспыт сылга Ленин аатынан колхозка 304,2 тыһ., Эрилик Эристиин аатынан колхозка 164 тыһ., Карл Маркс аатынан колхозка 99,2 тыһ., Калинин аатынан колхозка 199,6 тыһ., Субуруускай аатынан совхозка 324,7 тыһыынча солкуобайдаах ночоот таһаарылынна.

Ынах уонна сылгы сүөһүнү атыылааһынтан колхозтар 3419 тыһ., совхоз 2205 тыһ. солкуобайдаах харчынан дохуоту киллэрдилэр. Итинтэн сүөһүнү иһиилээһиниэттэн атыылааһыыга колхозтар 428,6 тыһ., совхоз 487 тыһ. солкуобайы ороскуоттаатылар. Эбэтэр сүөһүнү атыылааһынтан киллэрбит харчынан дохуоттарыттан колхозтар 12,5 быраһыанын, совхоз 22 быраһыанын ороскуоттаатылар, оччо оройуон үрдүнэн 16,3 быраһыана ороскуоттанна. Оройуон хаһаайыстыбаларын сыллааҕы производственнай-финансовай былааннарыгар сүөһүнү маассабайдык атыылааһын туран общественнай сүөһүнү ахсаан өттүнэн уонна эти туттарыы былаанын толоруу көрүллүбэт. Өскөтө ааспыт сыл ынах сүөһүттэн, былаан быһыытынан, 85 быраһыан деловой тахсыыны ылбыт буоллар, 730 ньирэйи ордук иитэр уонна кэннъугэн өлбүт ынах, сылгы сүөһү уопсай ахсааныттан 50 быраһыанын сарбыйбыт буоллар, барыта 1290 ынах уонна сылгы сүөһүнү туһаҕа туруорар кыах баара. Оччоҕо иһиилээһиниэттэн сүөһүнү атыылааһа барыллыа суоҕа уонна ити дьыалаҕа барбыт 915,6 тыһ. солкуобайдаах үп общественнай хаһаайыстыбаны сайыннарыыга, иһиилээһиннэ олобун-дьаһаҕын тупсарыыга туттуллуох этэ.

Ааспыт сылга ньирэй деловой тахсыытын 58,4, кулуну 57,2 быраһыаныгар тиэрдэн Ленин аатынан колхоз ордук куһаҕан көрдөрүүлээх. Оттон Эрилик Эристиин аатынан колхоз ньирэйи ылыыны 84,6, кулуну 67,8 быраһыаныгар тиэрдэн атын хаһаайыстыбалартан ордук түмүктээх. Саһылтан оҕону ылыыга Эрилик Эристиин аатынан колхоз тиһэххэ таҕыллынна. Баараҕа сүөҕа биир ийэттэн 0,8 оҕону ылла. Үлэ бу көрүҥэр Калинин аатынан колхоз саһыл ахсыттан 3,27 оҕону ылан балачча үрдүк көрдөрүүлэннэ. Деловой тахсыыга ити курдук араас түмүктэрдээх буоламмыт төрүөҕү ылыы оройуон үрдүнэн уопсайынан намыһах.

Дьэ итинник сыталлар хаһаайыстыбалар оссо бырыстаахтык үлэлээһиннэрин үрдэтиигэ, производство кэдьүүһүн улаатыннарыыга туһаныллыбатах ис кыахтарбыт.

С. СОБАКИН,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай бухгалтера.

СОВЕТСКАЙ СОЮЗ ҮЛЭҺИТТЭРЭ! ҮЛЭҔЭ КОММУНИСТИЧЕСКАЙ СЫҺЫАН ИҺИН ОХСУҺУҤ!

ҮЛЭ ДЬИССИПИЛИИНЭТИН УОННА ТЭРИЛЛИИЛЭЭХ БУОЛУУНУ ҮРДЭТИҤ! ОБЩЕСТВЕННАЙ БАС БИЛИИНИ ЫТЫКТАБЫЛЛААХТЫК ХАРЫСТААҤ УОННА БАЙЫТЫҤ!

Редакция почтатыттан

Быйылгы сылга редакция общественнай корреспонденнартан, ааҕааччылартан 542 суругу тутта.

КӨМӨ ДИЭН КҮҮСТЭЭХ

Чыаппара бөһүөлэгин М. М. Захаров начальниктаах 2 №-дээх Сардаҥа агитзоната общественнай сүөһү быйылгы маралаан кыстыгар фермаларга көмөлөһөргө бириигэдэ барда агитзоналарыгар ыҥырыы таһаарбыта. Ити ыҥырыыны өйөөн агитаторлар сүөһү үлэһиттэригэр кырата суох көмөнү оҥордулар.

Билиэрин курдук, Карл Маркс аатынан колхоз быйыл күчүмэҕэй кыстыгы туораан эрэр. Маныаха общественность көмөтө улахан. Биһиги фермабытыгар оскуола оҕолоруттан кырдьаҕастарыгар тиийэ аһыы аһылыгы бэлэмнээһиҥҥэ, маһынньыксыттары солбуйууга, сүөһүнү ууланыыга, аһатыыга, хотон ис-тас үлэлэригэр элбэхтик көмөлөстүлэр. Хотон уутун баһыы курдук ыарахан үлэттэн ынах ыыр оҕолоҥко, күрдьэххэ, маһынньыкка тиийэ оҥорон биэрдилэр.

Зона үлэһиттэрэ маһынньыксыттары аһаан-минаан шефтэһэллэрэ ордук кэрэхсэбиллээх. Биһиги зона бары үлэһиттэригэр, ол иһигэр учууталлар М. М. Захаровка, Е. Ф. Захароваҕа, Л. А. Рожинаҕа, М. С. Оконешниковаҕа, повар М. В. Сивцеваҕа, пенсионерка П. С. Сыромятниковаҕа көмөлөрүн иһин улаханнык махтанабыт.

Д. СЫСОЛЯТИНА,
Д. БАИШЕВА,
М. БАИШЕВА,
ыанньыксыттар.

Государство аҕалыы кыһамньытынан

Кэргэмминиин Андрей Парфеньевичтыын сүүрбэттэн тахса сыл бииргэ олордубут. Уон биир оҕону төрөтөн иитгибит. Хайыы-үйэ улахан кыыспыт Аня үлэһит буолан эрэр. Майаҕа продавецтар курстарыгар үөрэнэр. Билигин практикатыгар дойдутугар кэлэн остолобуойга үлэлии сылдьар. Кинини аннынан оҕолор үөрэх дьоно.

Миигин Герой-Ийэ оҥорбут биэһигэр сылдьар Вагабыт - оҕо тэрилтэтигэр иитиллэр. Оттон саамай кырачааммыт — уон сыйдаах Петя дьиэ иһитэ.

Төһө да элбэх оҕолоох буолларбын, былаас биэрбит үөрүүскатынан эрэ туһана-туһана, билигин да үлэлии сылдьабын. Уон тан тахса сыл эргиэн уонна общественнай аһылык систематыгар үлэлиибин.

Биһиги курдук элбэх оҕолоох мааларга Советскай государство үгүс көмөнү, чэпчэтиини оҥорор. Үс оҕобут Мэлдьэхсигэ интернакка олорон үөрэнэллэр. Оттон кыраларбытыгар государство пособиене биэрэн эмиэ көмөлөһөр. Онон дараны биһиги ыйаалээх аҕа үлэлиибит-хамсыыбыт, дьон, мал тэҥинэн олоробут.

Саасқы кэрэ бырааһынньыгы—Бэрвэй Маайы ким үлэлиир үлэтигэр, үөрэнэр үөрэҕэр ситиһиилээх көрүстүбүт.

Хаан-уруу Коммунистическай партияҕа уонна Советскай правительствоҕа биһиги, элбэх оҕолоох ийэлэр, махталбыт муҥура суох.

Х. А. АНДРЕЕВА,
Герой-Ийэ.
Чурапчы сэлиэнньэтэ.

● Биһиэхэ эппиэттииллэр

«АТЫЫР ОҔУС АЙМАЛҔАНА»

Итинник төбөлөөх фельетон биһиги хаһыаппыт 1973 сыл ахсынньы 25 күнүнээҕи нүөмэригэр бэчээттэммитэ. Онно Субуруускай аатынан совхоз Сылаҥнааҕы отделениетыгар биир атыыр оҕус төрөөн өлбүтүн туһунан суруллубута. Онуоха совхоз парткомун секретара А. М. Кривошапкин маннык эппиэти редакцияҕа киллэрдэ:

«Фельетону мэстэтигэр бэрэбиэркэлээһиҥҥэ ыйыллыбыт чахчылар кырдьыктаахтара дакаастанна. Партком бэйэтин мунньаҕар ити дьыаланы көрөн баран, Түөйэ бириигэдэтин бириигэдьиирэ, ССКП чилиэнэ Н. К. Беляевка, атыыр оҕуһу көрөр-харайар туһунан управляющай этиитэ баарын үрдүнэн найылаһан сөптөөх дьаһалы ылбатаҕын иһин, быыгабар биэрдэ, управляющай С. П. Макаровка партком сүбэһү кыстыгар таһаарбыт ууроаҕын бириэмэтигэр толорботоҕун уонна үлэһиттэргэ хонтуруолу, ирдэбили мөлтөппүтүн иһин кытаанах сэрэтии оҥордо. Коммунист бириигэдьиирдэр П. И. Лебедев уонна Ф. Н. Друзьянов партийнай эппиэтинэстэрин туһунан боппуруоһу көрөрүгэр сыахтааҕы партийнай тэрилтэ бюротугар эбээһинэстэннэ.

Совхоз дирекциятыгар оҕус төгөн өлүүтүгэр буруйдаахтартан материальнай ирдэбили оҥороругар сорудахтанна».

Киинэни көрдөрүүнү тупсарыахха

Одьулуун нэһилиэгин киинэ Дьабыыла, биллэрин курдук, үгүс кыһыллээх улахан бөһүөлэк. Манна 240 үөрэнээччилээх профтехучилище, аҕыс кылаастаах оскуола, оҕо комбината, балыыһа, 220 миэстэлээх Культура дьиэтэ, о. д. а. бааллар.

Күүстээх үлэ, үөрэх кэнниттэн дьон саамай биһирир, дуоһуйа сынньанар дьарыктарынан киинэ буолар. Үчүгэй киинэни көрдөххө, күннээҕи сылаас тахсар, өйүҥ-санааҥ дьэҥкэрэр, билиигэр билии, санааҕар саҥа эбиллэр.

Оттон маҥнаха киинэ үлэһиттэрэ, дьон сынньалаҥын тэрийээччилэр, хайдах сыһыаннаһаллары? Быһаччы эттэххэ, быстар куһаҕанныык. Дьон киинилэр үлэлэриттэн сынньаналларын онгу гэр, кыйахаһан, киинэрэ-наардара холлоп тарҕаһаллара хойдон иһэр. Бириччиниэтэ — киинэни мөлтөхтүк көрдөрүү.

Хайдах кыаллыбат буолуой киэһэ көрдөрүллүөхтээх хартыына лиэнтэтин күнүс эрийтэрэн кэбиһии, ханан быстыбытын сиэдиэмэһини, звуковой уонна электрическэй оборудование хайдаҕын бэрэбиэркэлээһин? Билэн турар, кыаллар суоллар. Онуоха биһиги киномеханикпыт Н. С. Карпов аахайбат, эбээр кыһалҕа оҥостубат.

Оннооҕор киинэ кэстэ түрдадыына рэзкоһын, араамкатын киэҥ айдаан, ыһыы-хаһыы кэнниттэн эрэ көннөрөллөр. Бу эмиэ үлэҕэ дэкргы сыһыаннан тахсар.

Маны таһынан сорох үчүгэй фильмы биирдэ эрэ көрдөрөттөн, эрдэттэн үбчарат, симсии кэнниттэн көрөөччү аҥара матан сылдьыбакка хаалыыта аҕыйаҕа суох.

Инникитин киноустановка үлэһиттэрэ дьон сынньалаҥын убаастыылларын, бэйэлэрин туһтаах эбээһинэстэригэр эппиэттээхтик сыһыаннаһалларын күүтэбит.

Н. МИРОНОВ,
профтехучилище үөрэнээччитэ.

БӨҔҮ ТОҔУУНУ БЭРЭЭДЭКТИЭХХЭ

Чурапчы сэлиэнньэтэ сылтан сыл улаатан билигин биас тыһыынчаҕа чугаһыыр киһи олорор буолла. Оттон сүөһүлээх ыаллар сүүһүнэн ааҕыллаллар.

Онон ыраас олох иһин охсуһуу ордук күүһүрэн иһиэхтээх. Маныаха, хомойуох иһин, оннооҕор кыаллар суолларга суолта биэрбэппит. Холобур, бөҕү тоҕорго аналлаах күрүөлээх-хаһаалаах сир Моһоох алааһыгар баарын үрдүнэн, онно күрүө иһигэр тохпокко алаас тулатын бөҕүнэн-сыыһынан толорбуттар.

Бөҕү тоҕууну туһааннаах тэрилтэлэр кытаанахтык хонтуруоллууллларыгар уонна буруйдаахтары ыстарааппка тардаһалларыгар этэбит.

В. ИГНАТЬЕВ.

Спорт

Эрилик Эристиин бириинигэр

Хоптоҕотооҕу Культура дьиэтигэр Эрилик Эристиин бириинигэр дуобакка аһаҕас чемпионат ыытыллыбыта. Хомойуох иһин, атын нэһилиэктэртэн ыҥырыллыбыт дуобатчыттартан аҕыйах киһи кэлэн оонньоото.

Чемпионакка маастар И. Пинигин, маастарга кандидат С. И. Жирков, I разрядтаахтар М. Николаев, Н. Беляев уонна сэттэ II разрядтаах дуобатчыттар кыттыыны ыллылар. Күрэхтэһии коэффициена 1,36! Манньык үрдүк коэффициеннаах турнир биһиэхэ оройуоммутугар аан бастаан оонньонно. I разряд нуормата—5,5 очко.

Үс күннээх сыралаах күрэхтэһии түмүгэр маҥнайгы бириини, 8 очкону хомуйан, бу информация автора ылла. Иккис миэстэҕэ маастарга кандидат С. И. Жирков тахсыта. Кини түөртэ кыайан, алтата тэҥнэһэн турнирга соҕотоҕун хотторуута суох туораата. Бу—дуобатчыт кэлин сылларга сурүйсан оонньооһунугар ыттан элбэхтик үлэлээбитин, оонньуур мастерствота лаппа үрдээбитин бэлиэтэ. Үһүс бириини, 6,5 очколаан, эдэр дуобатчыт Миша Николаев ылла.

Күрэхтэһии саамай бөччүмнээх ситиһиитинэн Константин Романов, Семен Пинигин уонна Анатолий Архипов I разряд нуорматын очко аҥардыытынан аһара толорбуттара буолла.

Дирин орто оскуолатын завуча К. К. Романов I разряд нуорматын бу иккис толоруута. Кини теорияҕа балайда сыһыаннаҕын уонна партия былаһын тухары бары дьоҕурун ууран, ымныктаан толкуйдуур үчүгэй хаачыстыбалааҕын көрдөрдө. Оттон ити оскуола учуутала А. А. Архипов теорияны дьаныһан үөрэттэҕинэ элбэҕи ситиһэрин сабын дакаастаата. Хайахсыт орто оскуолатын завуча С. С. Пинигин бу нуорманы эмиэ иккис толоруута. Эрилик Эристиин бириинигэр кини кииримнээх-тахсыылаах оонньооччу буолларын көрдөрдө.

Хоптоҕоттон Н. П. Федоров 4,5 очкону, М. В. Пинигин 4 очкону хомуйаннар II разрядтарын холкутук биһиргэнэннэт эбит буоллахтарына. I разрядтаах Коля Беляев 4,5 очкота мөлтөх түмүк быһыытынан сыаналаныан сөп. Кини оонньуутугар үгүс дуобатчыттар ордук сэнэыыр үчүгэй хаачыстыбалара хас да баар. Ол сыыны бирин саамай быһаарыылаах түгэнэргэ сыппах быһааннара, талыталаан, кыахтарын таба туһамматаҕа. Барыстаах балаһыанньаны ылар туһугар, ардыгар, сытыытык аттаккалыыр, позиция эрэйэр буоллаҕына дуобат да сиэртибэлииртэн туттуммат наадатын Коля иннинэтин учуоттуохтаах кэрэгиэх.

Бөһүөлэк оҕолоохтоор бастын дуобатчыттар оонньуулларын улаханнык сэҥээрэн, биһирээн көрдүлэр. Түмүгэр колхоз комсомольскай тэрилтэтин иккис секретара В. Иванов кыайыылаахтары эҕэрдэлээн туран бириистэри уонна грамоталары туттартаата.

И. ПИНИГИН,
дуобакка Саха АССР икки төгүллээх чемпиона,
спорт маастара.

АРАА-БАРАА АННЬЫСТЫЛАР

Кытаанах орто оскуолатын үлэһиттэрин ортотугар дуобакка биэрдиилээн бастыыр иһиэ турнирга барыта 13 киһи кыттынна. Киниэр истэригэр хас да разрядтаах, опыттаах дуобатчыттар бааллар. Турнир олус хатыһыылаахтык барда. Түмүккэ 12-тэн 10 очкону ылан иккис разрядтаах дуобатчыт Ю. Н. Попов бастаата. Иккис миэстэҕэ Н. С. Корнин тахсыта. Кини турнир былаһын тухары биир тэҥ үчүгэйдик оонньоото. Н. С. Корнины кэтэ тэҥ очколаах эрээри ыраас кыайыыта аҕыйах С. Н. Миронов үһүс буолла.

Кыайыылаахтартан очко аҥарынан хаалан балачча тахсыылаахтык оонньообут Л. О. Соловьев төрдүс миэстэнэн дуоһуйда. Кини, турнирга олус үчүгэйдик саҕалаан баран, кэнники партияларын мөлтөхтүк оонньоотолото.

Иккис разрядтаах дуобатчыттар В. Н. Захаров, П. Д. Лонгинов кыттыбыттара буоллар, турнир өссө хатыһыылаах, интэриэһинэй буолара хаалла.

Ю. ПОПОВ.

Уоту сэрэхтээхтик туттуоҕуҥ!

Нэһилиэнньэ ортотугар интэрбийдэтэр үлэни күүһүрдүү түмүгэр кэнники кэмҥэ ойуур баһаарын уокан ахсаана уоту умуруоруута таһаарыллар оростуот кээмэйэ биллэрдик кыччаата эрээри, оройуоммут территориятыгар ааспыт икки сылга элбэх ахсааннаах уот туран государствоҕа улахан хоромньу оҥоһулунна. Аҥардас былырыын 39 ойуур баһаара туран 115 тыһыынчаттан тахса солкуобайдаах ночоот тахсыбыта, 10667 гектардаах кыах ойуур уокка былдьаммыта.

Быйыл эмиэ кураан саас кэлбитинэн сибээстээн Саха АССР Министрдэрин Советын 1974 сыл муус устар 23 күнүнээҕи 359 №-дээх уураахынан саастыы ортооһун республика хайи оройуоннарыгар бобуллубутун үрдүнэн, ыам ыйын 12 күнүнээҕи туругунан оройуокка ойуур 8 баһаара регистрацияланна. Ити суруга бириччиниэтэ—гражданнар уоту сэрэҕэ суох туттуулара.

Ыам ыйа ардаҕа суох, кураан, тыаллаах. Онон тэрилтэлэр, колхоостар, совхоз салайааччылара үлэһиттэр ойуурга, хонуура үлэлиир кэмнэригэр баһаартан сэрэхтээх буолууларын хаачыйыахтара наада.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Кураан саас буолан, быйыл оройуон нэһилиэктэригэр биир-диилээн дьон сэрэҕэ суохтарыттан хайыы-үйэҕэ ойуур үгүс баһаардара тахсыталлаатылар. Бу иннинитин улаатар, кэҥиир кутталлаах.

Чурапчы лесхоһа оройуон олохтоохторуттан уоту муҥутуур сэрэхтээхтик тутталларыгар, турбут ойуур баһаардарын умуруоруута активнайдык кытталларыгар ыҥырар.

x x x

Лесхозка сайынгы кэмҥэ үлэлииргэ рабочайдар наадалар. Үлэлиэн баҕалаахтар кэлэн кэпсэтэллэригэр.

Ленин аатынан колхоз бырабылыанньата уонна парткома колхоз кырдьаҕас чилиэнэ, үлэ ветерана

АБРАМОВ ДМИТРИЙ ИВАНОВИЧ

үһүн, ыарахан ыарыыттан өлбүтүттэн бары аймахтарыгар, табаарыстарыгар бэйэлэрин дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс ул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—9-13-95, редакторы солбуйааччы, эппиэтиир секретарь—9-14-95, отделлар—9-14-95, уопсай—9-15-05.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ